

Cultuurtechnisch medewerker

Cultuurtechnische medewerkers zijn vaak werkzaam bij hoveniersbedrijven en de 'groene' afdelingen van wegenbouwbedrijven. De cultuurtechnische medewerker doet vaak zwaar werk. Vaak werkt hij in ongunstige werkhoudingen. Het tillen en transporteren van materieel, zware apparatuur en gereedschap gebeurt vaak handmatig. Op trekkers en maaimachines kan de grenswaarde voor lichaamstrillingen worden overschreden. Ook wordt de gemiddelde grenswaarde voor geluid over een werkdag regelmatig overschreden. De cultuurtechnische medewerker heeft door zijn werk kans op rugaandoeningen, het ontwikkelen van gehoorschade en een ongeval.

De belangrijkste risico's voor decultuurtechnisch medewerker zijn:

- [Fysieke belasting](#)
- [Gevaarlijke stoffen](#)
- [Lawaai](#)
- [Onveiligheid](#)
- [Trillingen](#)

Fysieke belasting

De cultuurtechnische medewerker doet vaak zwaar werk. Hij voert zijn werk afwisselend lopend en staand uit, maar ook zittend op een machine. Vaak werkt hij in ongunstige werkhoudingen, zoals bij het spitten, planten en onderhouden van bomen. Bij het besturen van machines werkt hij vaak langdurig in een gedraaide houding. Daarbij moet hij veelvuldig achterom kijken. Het tillen en transporteren van materieel, zware apparatuur en gereedschap gebeurt vaak handmatig. De lasten zijn dikwijls zwaar. Dat geldt ook voor de afgezaagde boomtakken die hij opruimt. Het maximale gewicht dat door 1 persoon met de hand mag worden getild is 25 kg.

De belangrijkste risico's zijn:

- Lichamelijk zwaar werk
- Tillen, dragen, duwen en trekken van zware lasten
- Werkhoudingen

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Laat lichamelijk zwaar belastend werk, indien mogelijk, uitvoeren met materieel, zoals een spitmachine en graafmachine.

Collectieve maatregelen

- Laat lasten en materieel verplaatsen met hulpmiddelen, zoals een autolaadkraan.
- Zorg voor een ergonomische vormgeving van het materieel; een zodanige plaatsing van bijvoorbeeld de stoel en de bedieningshendels dat de houding optimaal is. Dit betekent dat ver reiken wordt voorkomen en niet scheef of gedraaid hoeft te worden gewerkt.
- Zorg voor een maaimachine met stuurbevestiging.
- Verstrek het juiste type handgereedschap afgestemd op de grond (zand, klei) en de lengte van de werknemer.
- Zorg voor voldoende afwisseling in de werkzaamheden om eenzijdige belasting te voorkomen.

Individuele maatregelen

- Gebruik de beschikbare transport- en tilhulpmiddelen.
- Vraag bij het tillen van zware lasten een collega om hulp.
- Zorg voor afwisseling in de werkzaamheden om langdurige eenzijdige belasting te voorkomen.
- Vraag om ander gereedschap als dit gelet op de grondsoort of uw lichaamslengte niet geschikt is.

Arbovriendelijke hulpmiddelen voor de cultuurtechnisch medewerker met betrekking tot fysieke belasting

- [Hydraulische klem voor grasbetontegels](#)
- [Mini-laadschop, elektrisch, multifunctioneel](#)
- [Onkruidborstel](#)

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Arbobesluit: Hoofdstuk 5 afdeling 1 Fysieke belasting

- Artikel 5.2 Voorkomen gevaren.
- Artikel 5.3 Beperken gevaren en risico-inventarisatie en -evaluatie.
- Artikel 5.4 Ergonomische inrichting werkplekken.
- Artikel 5.5 Voorlichting.

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 70a Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen lid 3.
- Artikel 70b Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen bouwplaatswerknemers lid 7, 8, 11, 15 en 17.

A-blad Tillen

- Met de hand tillen moet zoveel mogelijk worden vermeden.
- Het maximale gewicht dat door 1 persoon met de hand mag worden getild is 25 kg.
- Het maximale gewicht dat door 2 personen samen mag worden getild is 50 kg.

Let op: dit geldt alleen als de ruimte groot genoeg is om ook op een goede manier te kunnen tillen. Als het gewicht zwaarder is, moeten hulpmiddelen worden ingezet.

Meer informatie

- [A-blad Tillen](#)
- [Informatie over PBM](#)

Gevaarlijke stoffen

De cultuurtechnisch medewerker heeft blootstelling aan gevaarlijke stoffen, bestrijdingsmiddelen, inademen van dieseluitlaatgassen (PAK's) en incidenteel aan verontreinigd water en/of grond. Werk op plaatsen waar de grond verontreinigd is, kan leiden tot blootstelling aan toxische stoffen bij contact met verontreinigde grond en/of water of inhalatie van vrijkomende dampen. Speciale voorzorgsmaatregelen, ademhalings- en huidbescherming zijn dan noodzakelijk / verplicht.

Hij wordt ook regelmatig blootgesteld aan uitlaatgassen van de machines waarmee hij en zijn ploeg werkt. In deze uitlaatgassen zijn toxische gassen aanwezig (bijvoorbeeld koolmonoxide) en deeltjes roet, dat polycyclische aromatische koolwaterstoffen bevat (PAK's); sommige PAK's zijn kankerverwekkend. Verder wordt de cultuurtechnisch medewerker bij een aantal activiteiten blootgesteld aan stof. Dat is onder andere het geval bij slopen en het doorslijpen van stenen en andere materialen, maar ook bij het verdichten, trillen van droge grond (afhankelijk van het silicagehalte) met een trilplaat. Vooral bij slopen en het doorslijpen is blootstelling mogelijk aan respirabel kwartsbevattend stof in concentraties ver boven de MAC-waarde; ademhalingsbescherming is dan noodzakelijk. Het werken met bestrijdingsmiddelen brengt specifieke risico's voor de toepasser met zich mee. Vooral bij het aanmaken van de spuitvloeistof en reparaties aan spuitapparatuur en bij lekkende rugspuiten kan huidblootstelling optreden. Bij spuitwerkzaamheden kan inademing van bestrijdingsmiddelen optreden. In de groenvoorziening worden bestrijdingsmiddelen beperkt ingezet. De grenswaarde voor respirabel kwartsstof van 0,075 mg/m³ kan worden overschreden.

Het belangrijkste risico is:

- Kankerverwekkende stoffen (kwartsstof)

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Aanschaf van nieuw materieel minimaal volgens Euro-2 norm.
- Toepassing van een ander type brandstof.
- Toepassing van zelfregenererend combifilter.
- Minder blootstelling aan toxische stoffen door juist inkoopbeleid (registratie en informatie), toxische producten door minder / niet toxische vervangen.

Collectieve maatregelen

- Een betere afstelling (en regelmatig onderhoud) van de motor.
- Een andere opstelling van machines op de werkplek.
- Verlengen of een andere positionering van de uitlaat op de machine (zit soms te laag).
- Blootstelling aan kwartsstof zoveel mogelijk vermijden. Slijp in principe nat.
- Gebruik in elk geval goede ademhalingsbescherming (P3-filter), ook als er nat geslepen wordt.
- Gebruik apparatuur met watertoevoer en/of met hulpstukken voor verneveling en/of stofafzuiging. Trilplaten kunnen worden voorzien van sproeiers voor verneveling (Bex sproeitechniek); hierdoor kan vooral bij lichte trilplaten een aanzienlijke reductie van de blootstelling worden bereikt.
- Andere maatregelen zijn bevochtigen, nat werken, vernevelen en stofvorming beperken.
- Beperk zoveel mogelijk het gebruik van oplosmiddelen. Als toch oplosmiddelen moeten worden toegepast, kies dan een type met weinig schadelijke componenten. Aceton is minder schadelijk, maar wel erg vluchtig.
- Geef voorlichting en instructie over het werken met gevaarlijke stoffen. Houd hierbij rekening met anderstaligen.
- Zorg voor een goede was-, schaft- en kleedgelegenheid.
- Zorg dat de relevante veiligheidsinformatiebladen op het werk aanwezig zijn
- Zorg dat de in het veiligheidsinformatieblad aangegeven beschermingsmiddelen aanwezig zijn.
- Zorg voor veilig vervoer en een veilige opslagvoorziening voor gevaarlijke stoffen.
- Bewaar bestrijdingsmiddelen gescheiden van spuitkleding en persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) als maskers en handschoenen, et cetera. Slot op de

voorraadkast is verplicht.

- Voor toepassing van bestrijdingsmiddelen moet men in het bezit zijn van een licentie of spuitdiploma. Er zijn aparte licenties en diploma's voor uitvoerenden, leidinggevenden en voor handelaren. Toepassers van bestrijdingsmiddelen moeten de licentie "Uitvoeren Gewasbescherming" of de licentie "Bedrijfsvoeren Gewasbescherming" hebben.
- Toxische stoffenregister bijhouden, voorlichting en instructie, goede persoonlijke hygiëne. Houd hierbij rekening met anderstaligen.

Individuele maatregelen

- Voer stoffige bewerkingen waar mogelijk uit met watertoevoer of afzuiging.
- Zorg voor een goede ventilatie, hou rekening met de windrichting en de collega's.
- Gebruik de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen. Gebruik de verstrekte ademhalingsbescherming.
- Ruim lege verpakkingen en afval zorgvuldig op.
- Eet, drink en rook niet tijdens het werk. Schaft niet in de ruimte waar ook de gevaarlijke stoffen staan opgeslagen. Schaft ook niet met verontreinigde kleding aan.

Arbovriendelijk hulpmiddel voor de cultuurtechnisch medewerker met betrekking tot gevaarlijke stoffen

- [Mini-laadschop, elektrisch, multifunctioneel](#)

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

Kankerverwekkende stoffen

Kern van de wet (Arbobesluit, Hoofdstuk 4, afdeling 2 Aanvullende voorschriften kankerverwekkende of mutagene stoffen en kankerverwekkende processen) is dat alle kankerverwekkende stoffen vervangen moeten worden door minder schadelijke alternatieven.

Om de risico's van het werken met kankerverwekkende of mutagene stoffen en kankerverwekkende processen te kunnen inschatten, te vermijden en in elk geval tot een minimum terug te brengen, zijn in het Arbobesluit regels voor het werken met deze stoffen opgenomen. De werkgever is verplicht om alle mogelijke risico's door arbeid voor werknemers te inventariseren en te beoordelen. Dit geldt ook als er in het bedrijf gewerkt wordt met kankerverwekkende en mutagene stoffen.

Arbobesluit: Hoofdstuk 4 afdeling 1 Gevaarlijke stoffen

Arbobesluit: Artikel 4.2 Nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie, beoordelen

Arbobesluit: Artikel 4.2A Nadere voorschriften risico-inventarisatie en -evaluatie, aanvullende registratie

Arbobesluit: Artikel 4.4 Arbeidshygiënische strategie

- Bronaanpak: pas alternatieve materialen of technieken toe.
- Afzuiging / ventilatie: werk met bronafzuiging, bronomsluiting en goede ruimteventilatie.
- Vermijden blootstelling: voer het meest risicovolle werk het eerst uit, of hou het gescheiden van andere werkzaamheden.
- Als bovenstaande maatregelen onvoldoende resultaat opleveren, moeten persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking worden gesteld aan werknemers. Voor de juiste beschermingsmiddelen kunnen zij het [Productgroep Informatie Systeem Arbouw \(PISA\)](#) raadplegen.

Arbobesluit: Artikel 4.5 Ventilatie

- In geval er op een arbeidsplaats verontreinigde lucht wordt afgevoerd, moet er voldoende toevoer zijn van niet verontreinigde lucht.

Cao voor de Bouwnijverheid

- Artikel 70a Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen uta-werknemers lid 1 en 2.
- Artikel 70b Bijzondere veiligheids- en arbobepalingen bouwplaatswerknemers lid 9, 12 en 16.

Meer informatie

- [A-blad Epoxygebonden betonreparatiemiddelen](#)
- [A-blad Epoxyproducten in de afbouw- en onderhoudssector](#)
- [Adviezen voor beschermende kleding bij het werken met chemicaliën \(PDF\)](#)
- [Algemene informatie over epoxy's \(PDF\)](#)
- [Algemene informatie over het risico schadelijke producten \(PDF\)](#)
- [Algemene informatie over het risico \(schadelijk\) stof \(PDF\)](#)
- [Algemene informatie over kwartsstof \(PDF\)](#)
- [Arbouw-advies Ademhalingsbescherming](#)
- [Gevaarlijke stoffen: weet waarmee je werkt \(info voor werknemers\)](#)
- [Gevaarlijke stoffen: weet waarmee je werkt \(info voor werkgevers\)](#)
- [Informatie over PBM](#)
- [Keuzewijzer stofvrij werken](#)
- [Overzicht van alle H- en P-zinnen \(PDF\)](#)
- [Overzicht van gevaarsymbolen en hun uitleg \(PDF\)](#)
- [Productgroep Informatie Systeem Arbouw \(PISA\)](#)
- [Werken met epoxyproducten in de afbouw- en onderhoudssector \(info voor werknemers\)](#)

Lawaai

De cultuurtechnische medewerker wordt soms blootgesteld aan hoge geluidniveaus. Het lawaai is afhankelijk van het werk dat wordt uitgevoerd. Op en rond bijvoorbeeld de maaimachine is het niveau vaak 85 tot 90 dB(A). Hogere niveaus (circa 100 dB(A)) zijn mogelijk bij werk met een motorkettingzaag en het versnipperen van takken. Vaak overschrijdt het lawaai kortdurend de grenswaarde. Ook wordt deze waarde regelmatig gemiddeld over een werkdag overschreden. Er is kans op gehoorschade wanneer geen gehoorbeschermingsmiddelen worden gedragen. De grenswaarde voor lawaai is 80 dB(A).

Te nemen maatregelen:

Bronmaatregelen

- Neem bij de aanschaf of het vervangen van materieel de geluidsproductie in de afweging mee; vraag om informatie over de geluidemissie.
- Vervang lawaaiige werkzaamheden of materieel door minder lawaaiige alternatieven.

Collectieve maatregelen

- Verstrek gehoorbeschermingsmiddelen (verplicht boven een geluidniveau van 80 dB(A)). Kies een type in overleg met het personeel; een middel dat niet prettig zit, wordt vaak slecht gebruikt.
- Verstrek geen doppen of watten als beschermingsmiddel. Deze beschermen onvoldoende. Otoplastieken met een op het geluidniveau afgestemd filter bieden wel goede bescherming.
- Zie toe op het gebruik van de gehoorbescherming; zorg ervoor dat de leiding het goede voorbeeld geeft.

Individuele maatregelen

- Werk niet onnodig dicht bij de plek waar het lawaai ontstaat; hoe groter de afstand tot de bron, hoe lager de blootstelling.
- Houd op het materieel de cabine gesloten; vaak is het geluidniveau buiten hoger.
- Gebruik de verstrekte gehoorbeschermingsmiddelen. U bent verplicht gehoorbeschermingsmiddelen te dragen boven 85 dB(A).

Arbovriendelijk hulpmiddel voor de cultuurtechnisch medewerker met betrekking tot lawaai

- [Bermpaal- en vangrailmaaier](#)

Wat zegt de wet- en regelgeving?

Wettelijke verplichtingen

In het Arbobesluit, Artikel 6.8 zijn grenswaarden voor lawaai vastgesteld om werknemers te beschermen.

- Boven 80 dB(A) moet de werkgever zijn werknemers voorlichten en zorgen dat zij over de juiste gehoorbescherming beschikken. Daarbij moet hij zijn werknemers in de gelegenheid stellen om tenminste eens in de vier jaar een medisch onderzoek (PAGO = Periodiek ArbeidsGezondheidskundig Onderzoek) te ondergaan waarbij hun gehoor wordt getest. De werkgever hoeft hiervoor zelf niets te ondernemen, de werknemer wordt automatisch uitgenodigd door de arbodienst waarbij hij is aangesloten.
- Boven de 85 dB(A) moet de werkgever bronmaatregelen of collectieve maatregelen nemen om het geluidniveau te verlagen tot onder de 85 dB(A). De plaatsen waar het geluidniveau hoger blijft dan 85 dB(A), moet hij markeren. Werknemers zijn in het gemarkeerde gebied verplicht hun gehoorbescherming te dragen.

Meer informatie

- [Keuzetabel Gehoorbeschermingsmiddelen \(PDF\)](#)
- [Keuzewijzer Gehoorbeschermingsmiddelen](#)